

ASISTAREA TINERILOR CARE URMEAZĂ SĂ PĂRĂSEASCĂ SISTEMUL DE PROTECȚIE A COPILULUI. SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI DEZIDERATE PENTRU VIITOR

Anca Maria Sîrghie,

inspector de specialitate la

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sibiu,

Telefon: 0745-143534; Email: sarghie_anca@yahoo.com

Lucrarea a fost prezentată la Conferința Națională: „Nevoi, drepturi și responsabilități. Aspecte etice și juridice ale relației profesionale cu persoanele aflate în dificultate”, Cluj-Napoca, 27 septembrie 2008, organizată de Universitatea „Babeș-Bolyai”

Summary:

This paper tries to estimate the effectiveness of social institutions/organizations which are responsible to help the young people in need and to respect their rights. According to the Romanian law, the young people had the same needs and rights. The need and the right to maintain the connection between young people and their families/relatives or with another person for whom young people feel affection, for example. Social services have varies limits at this time. Young people who are placed in foster family care or in residential care can benefit of those types of protection until they become 26 years old, if they are full-time students. There are some rights for the young people such as: the right to get a house, the right to receive a scholarship or other facilities to stimulate the young people employment. There are many institutions that have the responsibility to integrate the young people in the society, such as: Child's Protection Department, Nongovernmental Organizations, Churches or another institutions. The collaboration between these institutions should be a support for young people, not an impediment in satisfying their needs. Child Protection system integrates the young people in society in two different ways: it integrate them in their families or in the group of work. The children can be adopted by Romanian people. Some young people in need can't benefit by state welfare because they have no rights according to the law. The legislation and the resources available to assist young people in need have a lot of deficits. There are few jobs for the young people in need and it is difficult for them to get a house. The young

people's families or other institutions can't support them to be integrated into the society and the young people assistance is insufficient for their needs.

Keywords: young people, needs, rights, social services, social work institutions and organizations.

1. Introducere

Interesul pentru drepturile copilului a apărut în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, când a luat naștere prima mișcare preocupată de aspecte referitoare la dezvoltarea copilului. Aceasta pleda pentru protecția acestuia împotriva neglijării, exploatării și violenței. În Europa, perioada s-a caracterizat prin deschiderea unui număr considerabil de instituții publice de ocrotire, școli, instituții separate pentru copiii delincvenți, precum și tribunale pentru minori.

Spre deosebire de legislația românească anterioară, care conținea dispoziții doar referitoare la copiii aflați în dificultate și care aveau nevoie de măsuri de protecție, legislația actuală își extinde prevederile asupra tuturor copiilor (Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, de exemplu), acoperind astfel majoritatea situațiilor în care se poate găsi un copil.

Problema științifică abordată

Problema științifică pe care o abordează această lucrare vizează gradul în care serviciile sociale și instituțiile/organizațiile de asistență socială existente, satisfac nevoile tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție a copilului și măsura în care aceste instituții respectă drepturile tinerilor.

Scopul lucrării

Măsura în care serviciile sociale oferite de instituțiile/organizațiile existente, asigură satisfacerea nevoilor tinerilor care părăsesc sistemul de protecție a copilului și gradul în care aceste instituții/organizații respectă drepturile tinerilor.

Motivele alegerii temei

Am ales să tratez această temă deoarece sunt lucrez în cadrul DGASPC Sibiu-Serviciul de Asistență Socială și am acces la informații confidențiale și relevante pentru subiectul ales.

2. Nevoile și drepturile tinerilor aflați în sistemul de protecție

2. 1. Nevoile tinerilor aflați în dificultate

Dezvoltarea tinerilor depinde de influența mediului. Evaluarea nevoilor copiilor/tinerilor se face cu ajutorul anumitor aspecte ce măsoară: nevoile de sănătate și promovare a sănătății, nevoile de îngrijire, securitate și promovarea bunăstării, nevoile fizice și emoționale, nevoile educaționale, nevoile de petrecere a timpului liber, nevoile de socializare-apartenență la un grup, prezentarea socială, modalitatea de menținere a legăturilor cu familia lărgită și cu alte persoane față de care a dezvoltat legături de atașament, identitate, dezvoltarea deprinderilor de viață independente și reintegrarea în familie (Ordinul nr. 286/2006, pentru aprobarea Normelor metodologice, privind întocmirea Planului de servicii și a Normelor metodologice privind Planul individualizat de protecție).

Din punct de vedere emoțional se poate vorbi despre patru mari categorii de nevoi: nevoia de dragoste și securitate, nevoia de experiențe noi, de stimulare, nevoia de a fi lăudat și recunoscut ca fiind capabil și nevoia de responsabilități (Borlea, 2008, p. 11).

2.2. Drepturile tinerilor conform legislației în vigoare

În funcție de nevoile tinerilor, s-au stabilit drepturile acestora. Potrivit Legii 272/2004, privind protecția și promovarea drepturilor copilului și potrivit Convenției ONU, cu privire la drepturile copilului, copiii și tinerii au următoarele drepturi: dreptul la stabilirea și păstrarea identității; dreptul de a menține relații personale cu familia și cu alte persoane față de care copilul a dezvoltat legături de atașament; dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate, de servicii medicale și recuperare; dreptul de a primi o educație care să permită dezvoltarea în condiții nediscriminatorii a aptitudinilor și personalității sale; dreptul de discernământ, de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește; dreptul la libertate de gândire, de conștiință și religie; dreptul la informare; dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială; dreptul la recunoaștere și la alegere; dreptul la odihnă și vacanță, de a practica activități recreative, de a participa liber la viața culturală și artistică și dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatării economice, sexuale și oricăror forme de exploatare.

3. Servicii sociale, instituții și organizații responsabile de satisfacerea nevoilor tinerilor

3.1. Serviciile sociale existente pentru satisfacerea nevoile tinerilor

Conform Legii nr. 272/2004, privind protecția și promovarea drepturilor copilului, protecția specială se acordă la cerere, tânărului care își continuă studiile într-o formă de învățământ la zi, până la vârsta de 26 de ani (prin Hotărârea emisă de Comisia pentru Protecția Copilului sau Sentință Civilă după caz).

Tânărul care a dobândit capacitatea deplină de exercițiu și a beneficiat de o măsură de protecție specială, dar care nu își continuă studiile, fiind confruntat cu riscul excluderii sociale, beneficiază la cerere, pe o perioadă de până la 2 ani, de protecție specială, în scopul facilitării integrării sale în societate. În cazul în care se face dovada că tânărului i s-au oferit un loc de muncă și /sau locuință, iar acesta le-a refuzat ori le-a pierdut din motive imputabile lui, cele prezentate mai sus nu mai sunt aplicabile.

Potrivit Legii nr. 116/2002, privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale, Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, are obligația de a realiza un acompaniament social personalizat pentru tinerii cu vârste cuprinse între 16 și 25 de ani aflați în dificultate și confrunțați cu riscul excluderii profesionale, în scopul facilitării accesului la un loc de muncă. Tinerii au dreptul la consiliere profesională și mediere din partea personalului specializat al Agenției prin întocmirea unui plan de mediere, astfel în cadrul angajării tinerilor proveniți din sistemul de protecție, Agenția oferă până la 75% salariul mediu net pe economie, angajatorului. Am reușit pe parcursul unui an de zile (1 iulie 2007-1 iulie 2008), integrarea profesională a doi tineri proveniți din DGASPC Sibiu-OPA pe baza contractului de colaborare cu ANOFM.

Un alt drept al tinerilor proveniți din sistemul de protecție al copilului-SPC (tinerii până la 35 de ani) este facilitarea accesului la o locuință prin dobândirea unei locuințe, construirea unei locuințe sau cumpărarea unei locuințe.

Tinerii pot beneficia lunar de bursă pentru continuarea studiilor.

Consiliile locale au obligația de a întocmi și de a aproba anual programe privind măsurile pentru prevenirea și combaterea marginalizării sociale.

3.2. Instituții/Organizații responsabile de integrarea în societate a tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție a copilului și colaborarea interinstituțională/interorganizațională

Managementul de caz presupune funcționarea într-o rețea de instituții. Responsabilitatea integrării în societate a tinerilor, revine: Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului; Autorității Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă; Organizațiilor nonguvernamentale; Inspectoratelor școlare; Biserici, alte organizații religioase. Este important ca DGASPC să întrețină relații structurale cu partenerii din rețea, atât pe plan național, cât și pe plan județean și orășenesc. Aceste relații au fost între timp parțial definite și consemnate într-un număr de *parteneriate sau protocoale de colaborare*. La nivel județean colaborarea interinstituțională/interorganizațională este defectuasă.

De exemplu, organizmele private acreditate care au în plasament copii proveniți din sistemul de protecție refuză colaborarea în vederea respectării interesului superior al copilului/tânărului. În momentul unor tulburări de comportament ale acestor tineri (de exemplu fuga din fundație), majoritatea OPA nu aduce la cunoștința DGASPC-ului Sibiu sau managerului de caz, cele întâmplate.

Un alt blocaj în relaționare apare în momentul aducerii la cunoștință a obligației fundației de a facilita relațiile copilului/tânărului cu familia acestuia, prin vizitarea familiei de către copil/tânăr, convorbiri telefonice sau vizitarea copilului/tânărului de către familie la fundație (potrivit art. 14, 15, din Legea 2727/2004, privind protecția și promovarea drepturilor copilului). De exemplu, în momentul în care Comisia pentru Protecția Copilului a solicitat ca Sara (un copil din cadrul unei fundații) să fie dusă de către fundație în vizită la familia ei, pe perioada unei săptămâni de zile, aceștia au refuzat ca acest lucru să se întâmple. Au refuzat, de asemenea, să aducă copilul Comisiei pentru a se cunoaște opinia acestuia. În momentul în care un tânăr manifesta tulburări de comportament, nu și-a finalizat studiile și fundația nu mai dorește menținerea măsurii de plasament, acesta dacă nu mai menține legătura cu familia nu va primi sprijin moral sau material, nu va mai avea acces la anumite resurse.

În încercarea managerilor de caz de a obține documente necesare (adeverințe școlare, caracterizări școlare, fișe psihopedagogice) soluționării cazurilor de la reprezentanții școlilor/liceelor, de multe ori, deși există adresă oficială scrisă, nu se primește nici un răspuns în termenul legal prevăzut de lege (o lună), dacă nu se insistă și cu convorbiri telefonice. Același lucru se întâmplă și în colaborarea cu primăriile sau cu alte direcții generale de asistență socială.

4. Modalități de părăsire a sistemului de protecție a copilului

Finalitatea implementării Planului Individualizat de Protecție este reintegrarea în familie, integrarea socio-profesională și adopția internă (potrivit Ordinului nr. 286/2006, al secretarului de stat al Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului pentru aprobarea Normelor Metodologice privind întocmirea Planului individualizat de protecție).

Din totalitatea cazurile active (116 cazuri) aflate cu măsură de plasament la organisme private acreditate, în județul Sibiu, perioada 01.07.2007 – 22.09.2008, 12 copii/tineri au părăsit sistemul de protecție după cu urmează: 5 copii și un tânăr au fost reintegrați în familie, doi tineri au fost integrați socio-profesional și 4 tineri au fost revocați cu efectul legii, restul cazurilor (104) au rămas active în SPC.

Revocarea cu efectul legii se realizează în cazul în care tânărul nu mai îndeplinește condițiile legale de a beneficia de protecție specială. De exemplu a refuzat locul de muncă, sau prin cerere depusă la sediul Serviciului de Asistență Socială solicită revocarea măsurii de protecție.

Dintre cazurile revocate (din 12 cazuri) , 11 copii au fugit din cadrul fundației, în familie sau la alte persoane, înainte de revocarea măsurii de plasament. Dintre aceste cazuri, doi tineri nu au putut fi identificați de către organele poliției, autoritățile locale sau alte persoane, fiind plecați în străinătate. Revocarea cu efectul legii s-a realizat prin faptul că tinerii nu au depus o cerere de menținere a măsurii de plasament (având vârsta peste 18 ani) și nu mai frecventau o formă de învățământ la zi (Legea 272/2004, privind protecția și promovarea drepturilor copilului).

5. Metodologia cercetării

Scopul cercetării evaluarea eficacității instituțiilor și organizațiilor de asistență socială existente, în satisfacerea nevoilor tinerilor care părăsesc sistemul de protecție a copilului și măsura în care aceste instituții/organizații respectă drepturile tinerilor.

Obiectivele cercetării:

- Determinarea măsurii în care se respectă drepturile copilului/tânărului;
- Identificarea nevoilor tinerilor care părăsesc sistemul de protecție;
- evaluarea rezultatelor serviciilor sociale și a instituțiilor/organizațiilor existente care au ca scop satisfacerea nevoilor tinerilor aflați în dificultate

-evaluarea eficacității colaborării interinstituționale/interorganizaționale pentru satisfacerea nevoilor și apărarea drepturilor tinerilor care părăsesc sistemul de protecție a copilului

Universul cercetării

Populația investigată este formată din toți tinerii care urmează să părăsească sistemul de protecție în anul 2008, din cadrul Organismelor Private Ac acreditate (OPA) din județul Sibiu. De asemenea, am selectat pentru discuții două cazuri care urmează să părăsească sistemul de protecție a copilului, care suscită cu dileme profesionale etice și deontologice.

Locația unde s-a realizat cercetarea este Serviciul de Asistență Socială din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sibiu.

6. Prezentarea rezultatelor cercetării calitative

Scopul investigației calitative

În cadrul cercetării am recurs și la cercetarea calitativă: studiul de caz instrumental. El servește ca situație tip pentru a verifica în ce măsură serviciile sociale și instituțiile/organizațiile actuale satisfac nevoile tinerilor și în ce măsură respectă drepturile acestora.

Metode și instrumente folosite în culegerea datelor

În vederea culegerii datelor, pentru realizarea studiilor de caz, am utilizat o triangulare a metodelor și instrumentelor după cum urmează:

- metoda analizei documentelor din dosarul copilului;
- instrumente de lucru cu cazul: anchete sociale, rapoarte de vizite, minute de întâlnire ale specialistilor, fișe de consiliere;
- adunarea de documente necesare evaluării cazului: adeverințe medicale, adeverințe școlare, exemanse psihologice, fișe de menținere a relațiilor cu familia, copii după acte de identitate copil/familie, declarație tânăr/familie/reprezentanți OPA.

Studiul de caz nr.1

1. Descrierea sistemului client

Artur, în vârstă de 21 de ani, de naționalitate română, religie baptistă, se află cu măsură de plasament la o fundație din județul Sibiu de la vârsta de 13 ani.

2. Explorarea și capacitatea sistemului client

Istoricul problemei

Tânărul în cauză provine dintr-o relație de căsătorie. În anul 2000 tatăl copilului a cerut instituirea măsurii de protecție specială deoarece și-a pierdut locuința prin înșelăciune, avea probleme de sănătate și mama copilului a părăsit familia.

Educația

Tânărul a fost admis la Universitatea Tehnică Cluj-Napoca, profilul instalații, taxă, zi, potrivit adevărului școlar.

Starea de sănătate

Conform adevărului medicale, tânărul este clinic sănătos.

Relațiile familiale

Deoarece tatăl tânărului a decedat în anul 2006 și mama acestuia nu a avut un loc de muncă și o locuință, fundația la care tânărul se află cu măsură de plasament i-a oferit o locuință, astfel Artur locuiește împreună cu mama și cu fratele lui, Daniel.

Situația materială și locativă

Veniturile familiei se compun din salariul doamnei Silvia în valoare de 300 lei/lună (fără carte de muncă), pensia de urmaș în valoare de 190 lei a tânărului Artur și salariul fratelui Daniel.

Doamna Silvia, Daniel și Artur locuiesc în chirie la domnul F, într-un imobil de aproximativ 65 metri pătrați, în 2 camere, racordat la energia electrică și gaz metan. Condițiile igienico-sanitare sunt bune.

Opinia tânărului

Potrivit declarației, Artur solicită încetarea măsurii de plasament de la fundație deoarece dorește să se angajeze. Potrivit minutei întâlnirii, tânărul este sprijinit de tatăl unui coleg de facultate care-l va angaja pe tânăr.

Opinia președintelui fundației

Conform minutei întâlnirii, directorul fundației, nu-l mai poate sprijini pe tânărul în cauză.

3. Nevoile identificate: nevoie de autorealizare, de a urma cursurile școlare; nevoie de identificare a unui spațiu locativ; nevoia de a fi angajat pentru întreținere; nevoi fiziologice (de hrană, îmbrăcăminte, etc.); nevoi de sănătate fizică și psihică prin control

periodic și de specialitate; nevoi de securitate și a unui climat afectiv; nevoi de relaționare, prin facilitarea legăturii dintre familie și tânăr; nevoi de socializare și de petrecere a timpului liber (identificarea aptitudinilor, preferințelor, cunoașterea mediului fizic și social, evitarea factorilor de stres); nevoi de identitate și de formare a deprinderilor de viață independente; nevoia unui climat securizant și asigurarea nevoilor emoționale.

4. Drepturile tânărului, colaborare interinstituțională/organizațională

Conform legislației în vigoare i s-au respectat următoarele drepturi ale tânărului: dreptul la stabilirea și păstrarea identității; dreptul de a menține relații personale cu familia; dreptul de discernământ, de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care o privește; dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă; dreptul la informare; dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

Tânărul se află cu măsură de plasament la o fundație din județul Sibiu și a fost admis la Universitatea Tehnică Cluj-Napoca, profilul instalații, taxă, zi. Fundația în cauză nu are acreditare pentru a desfășura activități pentru tineri, așadar tânărul nu mai poate beneficia de protecție specială deși conform legislației în vigoare, Artur mai are dreptul să fie cu măsură de plasament până la vârsta de 26 de ani. Directorul fundației în cauză nu-l mai poate sprijini pe tânăr, nici familia acestuia.

În vederea continuării studiilor, ca manager de caz, am încercat să identific posibile instituții/persoane care pot sponsoriza studiile tânărului în cauză. Majoritatea organizațiilor nonguvernamentale nu oferă finanțare pentru tinerii proveniți din altă instituție/organizație doar se autofinanțează. Nu există protocoale de colaborare cu Organisme Private Acreditate pe județul Sibiu care să desfășoare proiecte în vederea integrării în societate a tinerilor, obținerii taxelor de școlarizare sau pentru identificarea unui loc de muncă. Sunând la un ONG am aflat că acestia oferă burse de școlarizare pentru tinerii proveniți din sistemul de protecție, condiția esențială pentru finanțare era ca tânărul în cauză să fie înscris în program în urmă cu un an, doi ani. ONG-ul respectiv nu ne-a adus la cunoștință acest lucru.

În încercarea mea de a identifica o alternativă, am sunat și am trimis adrese de înaintare Bisericilor și altor organizații religioase. Nu am primit un răspuns pozitiv în acest caz sau nu am primit nici un răspuns.

O parte din rezolvarea problemei a apărut după o lună, în momentul în care conducerea Universității Tehnice Cluj-Napoca, a transferat tânărul de la taxă la buget după perioada de redistribuire și acesta va beneficia de loc în cămin. Tânărul va fi sprijinit de tatăl unui coleg care-i va oferi un loc de muncă, fără carte de muncă în domeniu.

Factorii care ar fi trebuit să fie protectivi: familia, fundația la care tânărul se afla cu măsură de protecție, ONG-ul, biserica, DGASPC Sibiu.

Factorii protectivi în această situație sunt: Universitatea Tehnică Cluj-Napoca și tatăl colegului de facultate care îi va oferi un loc de muncă.

Studiul de caz nr.2

1. Descrierea sistemului client

Elena în vârstă de 22 ani, se află cu măsură de protecție la o fundație din județul Sibiu de la vârsta de 14 ani, de naționalitate română, religia baptistă.

2. Explorarea și capacitatea sistemului client

Istoricul problemei

Tânăra provine dintr-o relație fără paternitate stabilită. Mama copilului a solicitat pentru acesta instituirea unei măsuri de protecție, motivând condițiile economice și lipsa unui loc de muncă.

Educația Potrivit adevărului școlare, Elena este înscrisă în clasa a V-a, cu frecvență redusă, la Școala cu clasele I-VIII nr. 5, Mediaș.

Conform caracterizării școlare, întocmită de către diriginta Stoicescu Ana, în data de 22.05.2008, reiese că, Elena este o elevă disciplinată și frecventează cu regularitate cursurile. Este dornică de a învăța dar din păcate are foarte multe goluri în cunoștințe. Este necesar să fie pregătită în particular de o persoană în măsură. Nu înțelege ceea ce scrie în caiet, nu cunoaște operațiile de înmulțire și împărțire, nu este o elevă de nivelul clasei a V-a. Dacă nu se ocupă cineva nu va putea avansa în următoarele clase.

Starea de sănătate- tânăra este clinic sănătoasă, conform adevărului medicale.

Evaluarea psihologică

Potrivit fișei psihologice întocmită de către psiholog, în data de 04.08.2008, Elena are percepția culorilor bună, orientare spațială bună, cu dificultăți în orientare temporală. Nivelul de dezvoltare intelectuală este de 58 (SPM). Analiza și sinteza sunt deficitare. Memoria auditivă este deficitară. Capacitatea de concentrare atențională scăzută;

randament atențional deficitar. Imaginația este corespunzătoare nivelului de dezvoltare. Limbajul și comunicarea sunt coerente. Din punct de vedere afectiv este caracteristică instabilitatea nervoasă, afectivitate, sensibilitate. Motivația tinerei este extrinsecă, cu temperament introvertit, impresionabilitate. Caracter: inconsistența motivației relaționale, detașare de lume; voința: impulsivitate, nesiguranță, nervozitate. Profilul psihologic: fragilitate psihică.

Relațiile familiale

Din fișa de menținere a relațiilor cu familia, tânăra vizitează familia, aproximativ de patru ori pe an. Mama tinerei a fost ultima dată la fundație în urmă cu 4 luni.

Frați: un frate al copilului este decedat, trei frați se află în familie și cinci frați se află cu măsură de protecție la aceeași fundație.

Situația materială și locativă

Veniturile familiei se compun din alocația complementară în valoare de 47 lei, alocații de stat pentru 3 copii în valoare totală de 120 lei.

Locuința este compusă dintr-o cameră de aproximativ 16 de metri pătrați, condițiile igienico-sanitare sunt precare. Casa este din pământ, încălzirea se face pe lemne și este racordată la energie electrică. Locuința este dotată cu un televizor, și cu mobilă. Casa este proprietatea cumnatului d-nului Soare Mircea, care este plecat în Spania.

Opinia tinerei

Conform declarației, Elenei reiese că tânăra solicită menținerea măsurii de plasament la fundație deoarece dorește să-și continue școala.

Opinia președintelui fundației

Potrivit declarației d-nului F, reiese că acesta solicită menținerea măsurii de plasament pentru tânăra Elena.

Opinia mamei clienței

Conform declarației dată de mama tinerei, aceasta solicită menținerea măsurii de plasament la fundație, nedorind reintegrarea în familie a tinerei.

3. Nevoile identificate

Au fost identificate următoarele nevoi principale: nevoie de identificare a unui spațiu locativ; nevoia de a fi angajată pentru întreținere; asigurarea nevoilor fiziologice (de hrană, îmbrăcăminte, etc.); asigurarea nevoilor de sănătate fizică și psihică prin control

periodic; asigurarea nevoilor educaționale, informare și sprijin educațional; orientare socio-profesională; sprijin în efectuarea temelor; asigurarea nevoilor de securitate și a unui climat afectiv; menținerea fraților împreună; asigurarea nevoii de relaționare, prin menținerea legăturii cu familia; asigurarea nevoilor de identitate și de formare a deprinderilor de viață independente.

4. Drepturile tinerei/colaborare interinstituțională/organizațională

Conform legislației în vigoare i s-au respectat următoarele drepturi ale tinerei: dreptul la stabilirea și păstrarea identității; dreptul de a menține relații personale cu familia; dreptul de a primi o educație care să permită dezvoltarea în condiții nediscriminatorii a aptitudinilor și personalității sale; dreptul de discernământ, de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care o privește; dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă; dreptul la informare; dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

Potrivit Legii 272/2004 privind protecție și promovarea drepturilor copilului, art. 51, lit. 2, la cererea tânărului, exprimată după dobândirea capacității depline de exercițiu, dacă își continuă studiile într-o formă de învățământ de zi, protecția specială, se acordă, în condițiile legii, pe toată durata continuării studiilor, dar fără a se depăși vârsta de 26 de ani.

Tânăra Elena este înscrisă la învățământul cu frecvență redusă, în clasa a V-a, întrucât a fost dată la școală foarte târziu, astfel aceasta nu mai poate beneficia de protecție specială.

IQ tinerei este de 58, la dosarul acesteia evaluările psihologice din anii anteriori nu conțineau un test de măsurare a coeficientului inteligenței .

În încercarea de a depune dosarul Serviciului de Evaluare Complexă, în vederea obținerii Certificatului de Orientare Școlară am obținut un refuz, deoarece tânără nu este încadrată în grad de handicap și a depășit cu trei ani vârsta de școlarizare (Hotărârea nr.1437/2004 privind organizarea și metodologia de funcționare a comisiei pentru protecția copilului).În vederea identificării unui loc de muncă pentru tânără am colaborat cu ANOFM, de unde am primit oferta locurilor de muncă din județul Sibiu. Pentru majoritatea locurilor de muncă necalificată, se cerea minim 8 clase astfel a fost dificil să identificăm un loc de muncă, în prezent fiind obligatorii 10 clase de școlarizare.

Prezentarea cazului s-a făcut la Comisia pentru Protecția Copilului, în vederea menținerii măsurii de plasament la fundație, pe baza art. 51, alin. 3, în care tânărul care a dobândit capacitate deplină de exercițiu și a beneficiat de o măsură de protecție specială, dar care nu își continuă studiile și nu are posibilitatea revenirii în propria familie, fiind confruntat cu riscul excluderii sociale, beneficiază la cerere, pe o perioadă de până la 2 ani, de protecție specială în scopul facilitării integrării sale sociale. Tânăra este expusă riscului marginalizării sociale, are un IQ de 58 și este în clasa a V-a la frecvență redusă. Comisia pentru Protecția Copilului a refuzat propunerea noastră și cazul a fost depus pe instanță.

Concluzii

Lucrarea de față constă în evaluarea măsurii în care serviciile sociale și instituțiile/organizațiile existente, satisfac nevoile tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție și măsura în care aceste instituții respectă drepturile tinerilor.

Potrivit Convenției ONU și a Legii 272/2004, privind protecția și promovarea drepturilor copilului, tinerilor de mai sus le-au fost respectate următoarele drepturi: dreptul la stabilirea și păstrarea identității; dreptul de a menține relații personale cu familia; dreptul de discernământ, de a-și exprima liber opiniile asupra oricăror probleme care îi privesc; dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă; dreptul la informare; dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

Asistarea tinerilor proveniți din sistemul de protecție a copilului se face potrivit nevoilor identificate și a resurselor disponibile.

Colaborarea interinstituțională / interorganizațională prezintă o serie de deficite iar legislația în vigoare de multe ori fiind interpretabilă împiedică o bună colaborare, la nivelul județean și interjudețean. Responsabilul de caz ar trebui să aibă rolul de intermediar între client și rețeaua de instituții existentă însă de multe ori este văzut ca „un pericol” pentru aceasta.

În cazurile prezentate mai sus apar o serie lipsuri, atât la nivel de legislație cât și la nivel de resurse disponibile, locurile de muncă sunt limitate, pentru obținerea unei locuințe sociale durează ani de zile. Familia tinerilor sau alte organizații/instituții nu pot oferi sprijin în vederea integrării în societate, astfel asistarea tinerilor este de multe ori insuficientă pentru satisfacerea nevoilor acestora.

Rezumat:

Problema științifică abordată a acestei lucrări vizează gradul în care serviciile sociale și instituțiile/organizațiile existente satisfac nevoile tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție și în ce măsură aceste instituții respectă drepturile tinerilor.

Conform legislației în vigoare, tinerii au diferite nevoi și pe baza acestor nevoi s-au format drepturile acestora. De exemplu, nevoia de menținere a legăturilor cu familia lărgită și cu alte persoane față de care copilul/tânărul a dezvoltat legături de atașament, dreptul de a menține relații personale cu familia de origine și cu alte persoane față de care copilul/tânărul a dezvoltat legături de atașament.

Serviciile sociale existente care ar trebui să satisfacă nevoile tinerilor sunt limitate. În România tinerii aflați în dificultate beneficiază de măsură de protecție până la vârsta de 26 de ani, dacă urmează o formă de învățământ cu frecvență. Tinerii mai au și alte drepturi: dreptul la o locuință, dreptul la bursă pentru continuarea studiilor sau alte facilități oferite angajatorului pentru a fi încurajat să angajeze în muncă tineri.

Responsabilitatea integrării în societate revine unor instituții precum: Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului; Autorității Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă; organizațiilor nonguvernamentale; Inspectoratelor școlare; biserici, organizații religioase. Colaborarea defectuasă dintre aceste instituții este de multe ori o barieră în satisfacerea nevoilor tinerilor, deși ar trebui să reprezinte o rețea de suport.

Modalitățile de părăsire a sistemului de protecție ar trebui să fie: reintegrarea în familie, integrarea socio-profesională și adopția internă. Se întâmplă ca tinerii să părăsească sistemul de protecție “cu efectul legii”.

În cazurile prezentate apar o serie de lipsuri, atât la nivel de legislație cât și la nivel de resurse disponibile, locurile de muncă sunt limitate, iar obținerea unei locuințe sociale durează ani de zile. Familia tinerilor sau alte organizații/instituții nu pot oferi sprijin în vederea integrării lor în societate, astfel asistarea tinerilor este de multe ori insuficientă pentru satisfacerea nevoilor acestora.

Cuvinte cheie: *tineri, nevoi, drepturi, servicii sociale, instituții și organizații de asistență socială*

BIBLIOGRAFIE

1. *Assesment and Action Record, Looking after Children*, HMSO, Crown Copyright, London, 1995.
2. Borlea, M., „*Educația și Nevoile Copilului*”, curs de perfecționare, centrul Regional de Formare Continuă, Timișoara, 2008.
3. Convenția ONU, *cu privire la drepturile copilului*(20 noiembrie 1989), în Monitorul Oficial nr. 314, din 13 iunie 2001.
4. Hotărârea Guvernului nr. 1437/2004, *privind organizarea și metodologia de funcționare a comisiei pentru protecția copilului*, în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 872, din 24 septembrie 2004.
5. Legea nr. 272/2004 *privind protecția și promovarea drepturilor copilului*, în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 557, din 23 iunie 2004.
6. Legea nr. 116/2002, *privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale*;
7. Ordinul nr. 288/2006, *al secretarului de stat al Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului pentru privind standardele minime obligatorii privind managementul de caz, în domeniul protecției drepturilor copilului*.
8. Ordinul nr. 286/2006, *al secretarului de stat al Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului pentru aprobarea Normelor Metodologice privind întocmirea Planului individualizat de protecție*.